P7_TA(2014)0039

Poročilo o napredku Srbije za leto 2013

Resolucija Evropskega parlamenta z dne 16. januarja 2014 o poročilu o napredku Srbije za leto 2013 (2013/2880(RSP))

(2016/C 482/17)

Evropski parlament,

— ob upoštevanju sklepov predsedstva Evropskega sveta v Solunu 19. in 20. junija 2003 glede možnosti pridružitve držav Zahodnega Balkana k Evropski uniji,

— ob upoštevanju Sklepa Sveta 2008/213/EC z dne 18. februarja 2008 o načelih, prednostnih nalogah in pogojih Evropskega partnerstva s Srbijo, vključno s Kosovom, kakor je opredeljeno z Resolucijo Varnostnega sveta Združenih narodov 1244 z dne 10. junija 1999 , in o razveljavitvi Sklepa 2006/56/ES ([1]),

— ob upoštevanju mnenja Komisije z dne 12. oktobra 2011 o prošnji Srbije za članstvo v Evropski uniji (SEC(2011)1208) in sporočila Komisije z dne 12. oktobra 2011 z naslovom Strategija širitve in glavni izzivi v obdobju 2011–2012 (COM (2011)0666),

— ob upoštevanju sklepov Sveta za splošne zadeve z dne 11. decembra 2012 o širitvi in stabilizacijsko-pridružitvenem procesu,

— ob upoštevanju Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma med Evropskima skupnostma in njunimi državami članicami ter Republiko Srbijo, ki je začel veljati 1. septembra 2013, in ob upoštevanju prve seje stabilizacijsko-pridružitvenega parlamentarnega odbora, odgovornega za začetek stalnega dialoga med Evropskim parlamentom in srbsko nacionalno skupščino, ki je potekala novembra 2013,

— ob upoštevanju resolucije Varnostnega sveta OZN 1244(1999), svetovalnega mnenja Meddržavnega sodišča z dne 22. julija 2010 o skladnosti enostranske deklaracije o neodvisnosti Kosova z mednarodnim pravom in resolucije Generalne skupščine OZN z dne 9. septembra 2010, ki je potrdila vsebino mnenja in pozdravila pripravljenost EU, da spodbuja dialog med Beogradom in Prištino ([2]),

— ob upoštevanju skupne izjave s 7. medparlamentarnega srečanja EU-Srbija 18. in 19. marca 2013,

— ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti, ki je začela veljati 1. julija 2006 in jo je podpisala tudi Srbija, in sklepa Energetske skupnosti D/2012/04/MC/EnC z dne 18. oktobra 2012 o izvajanju Direktive 2009/28/ES o spodbujanju uporabe energije iz obnovljivih virov in spremembi člena 20 Pogodbe o ustanovitvi Energetske skupnosti, ki opredeljuje zavezujoče cilje,

— ob upoštevanju sporazuma o ponovnem sprejemu med Evropsko skupnostjo in Republiko Srbijo z dne 8. novembra 2007 ([3]) in Uredbe Sveta (ES) št. 1244/2009 z dne 30. novembra 2009 o spremembi Uredbe (ES) št. 539/2001 o seznamu tretjih držav, katerih državljani morajo pri prehodu zunanjih meja imeti vizume, in držav, katerih državljani so oproščeni te zahteve ([4]),

— ob upoštevanju svoje resolucije z dne 22. oktobra 2013 o proračunskem upravljanju predpristopnih sredstev Evropske unije na področju pravosodnih sistemov in boja proti korupciji v državah kandidatkah in potencialnih državah kandidatkah ([5]) ter ugotovitev o Albaniji, ki jih vsebuje ta resolucija,

---

([1]) UL L 80, 19.3.2008, str. 46.
([2]) A/RES/64/298.
([3]) UL L 334, 19.12.2007, str. 46.
([4]) UL L 336, 18.12.2009, str. 1.
([5]) Sprejeta besedila, P7_TA(2013)0434.

— ob upoštevanju sklepov Evropskega sveta z dne 28. junija 2013,

— ob upoštevanju, da je Srbija ustanovila pogajalsko skupino za pristop,

— ob upoštevanju poročila Komisije o napredku Srbije za leto 2013 z dne 16. oktobra 2013 (SWD(2013)0412),

— ob upoštevanju svojih prejšnjih resolucij,

— ob upoštevanju člena 110(2) Poslovnika,

A. ker je Evropski svet 28. junija 2013 sklenil začeti pristopna pogajanja s Srbijo ter določil, da bo prva medvladna konferenca potekala najkasneje januarja 2014, s čimer je ponovno potrdil evropsko perspektivo Srbije v skladu z zavezami Evropske unije za celotno regijo zahodnega Balkana;

B. ker je Srbija naredila pomembne korake k normalizaciji odnosov s Kosovom, ki so privedli do Prvega sporazuma o načelih normalizacije z 19. aprila 2013, ter si prizadeva, da bi ustrezno izpolnila politična merila in pogoje stabilizacijsko-pridružitvenega procesa; ker pristopna pogajanja predstavljajo učinkovito orodje spremljanja pri izvajanju reform;

C. ker sta Komisija in Srbija 25. septembra 2013 začeli proces pregledovanja pravnega reda, in sicer s 23. poglavjem o pravosodju in temeljnih pravicah;

D. ker je treba Srbijo kot vse države, ki si prizadevajo za članstvo v EU, soditi po njihovih lastnih dosežkih pri izpolnjevanju, izvajanju in spoštovanju istega sklopa meril;

E. ker je Evropska unija pravno državo postavila v središče svoje politike širitve;

F. ker je treba v celoti zagotoviti izvajanje pravnega okvira o zaščiti manjšin, zlasti glede izobraževanja, uporabe jezika ter dostopa do medijev in verskih obredov v manjšinskih jezikih;

G. ker je Komisija poudarila, da je treba okrepiti ekonomsko upravljanje v vseh državah zahodnega Balkana;

1. nestrpno pričakuje uradni začetek pristopnih pogajanj s Srbijo na prvi medvladni konferenci med EU in Srbijo 21. januarja 2014; meni, da je ta konferenca zgodovinski korak za Srbijo v procesu evropskega povezovanja in dokaz, da je EU zavezana širitvi; poziva srbske oblasti, naj po konferenci pospešijo reforme, povezane z EU, da bodo izpolnile pričakovanja srbskih državljanov glede neoviranega pristopa k EU in spodbudile gospodarsko okrevanje, saj bodo obeti za članstvo v EU postali oprijemljivi;

2. pozdravlja zavezanost srbske vlade procesu evropskega združevanja ter Srbijo poziva, naj nadaljuje sistemske in socialno-ekonomske reforme, s pomočjo katerih bo lahko prevzela in učinkovito uresničila obveznosti iz prihodnjega članstva; poudarja, da je izvajanje reform še vedno ključni kazalnik uspešnega procesa vključevanja, ter zato poziva oblasti, naj okrepijo prizadevanja za reforme na področjih sodstva, boja proti korupciji, javnega sektorja, civilnega nadzora nad obrambnim in varnostnim sektorjem, energetske politike, zlasti glede varčevanja z energijo in obnovljivih virov energije, svobode medijev, varstva vseh manjšin in ranljivih skupin ter njihovih temeljnih pravic, strukturnih sprememb gospodarstva, socialnega dialoga, izboljšanja poslovnega okolja in trajnostnega upravljanja naravnih virov;

3. pozdravlja začetek veljavnosti Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma 1. septembra 2013 in sklic prvega Stabilizacijsko-pridružitvenega sveta, ki je potekal 21. oktobra 2013; poudarja, da začetek veljavnosti Stabilizacijsko-pridružitvenega sporazuma pomeni pomemben korak v procesu srbskega povezovanja z Evropo in da zagotavlja splošni okvir, v katerem bosta Srbija in EU okrepili sodelovanje glede političnih meril in približevanja pravnega reda ter se pripravili na to, da bo Srbija v prihodnosti sodelovala na enotnem trgu; vse vpletene strani spodbuja, naj odgovorno sodelujejo;

4. pozdravlja Prvi sporazum o načelih normalizacije, ki sta ga v dialogu na visoki ravni dosegla ministrska predsednika Srbije in Kosova 19. aprila 2013, z njim pa se je odprla pot za nadaljnje korake v procesu evropskega povezovanja za Srbijo in Kosovo; pozdravlja korake, ki sta jih obe strani doslej naredili pri izvajanju sporazuma, ter spodbuja oblasti, naj še naprej v dobri veri in pravočasno izvajajo vse dosedanje sporazume; pozdravlja sporazuma o telekomunikacijah in energiji, sklenjena z dialogom 8. septembra 2013; zlasti poziva Srbijo in Kosovo, naj dejavno in konstruktivno sodelujeta z Eulexom pri izvajanju sporazuma o medsebojni pravni pomoči, da bi lahko obravnavali naraščajoče število zahtev, povezanih z nepremičninami na Kosovu; poziva obe strani, naj ohranita ta konstruktivni pristop med iskanjem dogovora o spornih in občutljivih podrobnostih, ki jih je treba podrobneje razdelati in se o njih dogovoriti; poziva obe strani, naj še naprej rešujeta vprašanje pogrešanih oseb, in v zvezi s tem pozdravlja prve rezultate, dosežene v okviru delovne skupine za pogrešane osebe pod vodstvom Rdečega križa; je seznanjen s prizadevanji za zmanjšanje sive trgovine med Srbijo in Kosovom; ugotavlja, da si bodo morali srbski in kosovski voditelji tudi v prihodnje stalno prizadevati za vključevanje srbske manjšine v kosovsko družbo ter za medsebojno približevanje albanske in srbske skupnosti;

5. pozdravlja prve vsesplošne lokalne volitve na Kosovem, ki so potekale 3. novembra 2013, in zlasti visoko volilno udeležbo v občinah južno od reke Ibar, kjer prevladuje srbsko prebivalstvo, pa tudi splošno pravilen potek lokalnih volitev na Kosovem, kakor je v predhodni izjavi ocenila misija EU za opazovanje volitev, kot ključen korak k oblikovanju skupnosti srbskih občin, saj je to del procesa normalizacije; pozdravlja prizadevanja, ki sta jih Beograd in Priština vložila v to, da bodo volitve mirne in v skladu z demokratičnimi merili; strogo obsoja nasilje in nenehno ustrahovanje v občinah severna Mitrovica in Zvečan ter poziva srbske oblasti, naj z vsemi močmi podprejo prizadevanja za sodni pregon storilcev; je v zvezi s tem seznanjen z obljubo srbskih voditeljev, da bodo odgovorni za izbruh nasilja odgovarjali za svoja dejanja; ugotavlja, da so potrebna močna nadaljnja prizadevanja za prekinitev mreže organiziranega kriminala in povezav z lokalnimi političnimi elitami ter ponovno vzpostavitev pravne države na severu Kosova; pozdravlja držo srbskih političnih voditeljev, ki so etnične Srbe na Kosovem dejavno spodbujali k udeležbi na volitvah, vendar obenem opozarja, da Beograd ne bi smel dušiti političnega pluralizma v srbski skupnosti na Kosovem z izvajanjem kampanj za posamezno stranko ali kandidatno listo;

6. poudarja potrebo po večji preglednosti pri obveščanju o izidih dialoga med Beogradom in Prištino ter vključitvi obeh parlamentov in civilne družbe v proces izvajanja; glede tega poudarja, da morajo srbski in kosovski pogajalci zgraditi zaupanje javnosti in se približati državljanom, tako ženskam kot z moškim; poziva srbske oblasti v Beogradu, Mitrovici in južno od reke Ibar, naj si bolj prizadevajo za večje sodelovanje med skupnostmi kosovskih Srbov in Albancev, zlasti s spodbujanjem poučevanja albanskega jezika v šolah in občinskih centrih; poudarja, da je treba tudi kosovske Albance močno spodbujati k večjemu sodelovanju s srbskimi skupnostmi, ki jih obkrožajo, in k učenju srbskega jezika, saj je to bistveni element vključevanja srbske skupnosti v kosovsko družbo, prihodnjega dialoga in dvoskupnostnega upravljanja;

7. obžaluje težave, ki jih imajo državljani EU, ki želijo v Srbijo vstopiti iz Kosova, in nato iz Srbije potovati v tretjo državo, ker Srbija ne priznava zunanjih meja Kosova in trdi, da prvi vstop na Kosovo pomeni nezakonit vstop v Srbijo; obžaluje tudi, da srbska mejna policija v tuje potne liste čez kosovske žige daje svoje žige o razveljavitvi; spodbuja Srbijo, naj ponovno premisli o teh politikah, saj gre za močan ukrep izgradnje zaupanja, ki je nujno potrebno za normalizacijo odnosov s Kosovom, obenem pa je to konkreten način za spodbujanje nadaljnjega povezovanja z EU v skladu z načeli prostega pretoka oseb;

8. poziva srbske oblasti in oblasti sosednjih držav, naj tudi v prihodnje kažejo dobro voljo in v celoti sodelujejo ter podpirajo posebno preiskovalno projektno skupino, ki je bila ustanovljena po poročilu Parlamentarne Skupščine Sveta Evrope decembra 2010, ter spodbuja dodatno pospešitev njenega dela;

9. ceni konstruktiven pristop srbske vlade k odnosom s sosednjimi državami, saj je to omogočilo velik napredek pri regionalnem sodelovanju in glede približevanja EU; ponovno poudarja, da je regionalno sodelovanje glede energetskih vprašanj, spopadanja z organiziranim kriminalom in razvojem prometnih omrežij ter sprava in postopno reševanje dvostranskih vprašanj s sosednjimi državami odločilnega pomena, zlasti za napredek pri reševanju posledic nedavnih konfliktov, nato pa še za uspeh pridruževanja Srbije Evropski uniji; spodbuja oblasti, naj z državami nekdanje Jugoslavije tesno sodelujejo pri reševanju vseh nerešenih problemov pravnega nasledstva ter naj pravočasno in v celoti uveljavijo vse dvostranske sporazume s sosednjimi državami; poziva Srbijo, naj okrepi prizadevanja za razrešitev vseh odprtih vprašanj

s Hrvaško, zlasti glede pogrešanih oseb, določitve meja in obravnave vojnih zločinov, ter s tem omogoči odpravo ovir za umik vzajemnih tožb glede genocida pred Meddržavnim sodiščem; poziva beograjske oblasti, naj dejavno podprejo in omogočijo ustavne spremembe v BiH, namenjene uskladitvi volilne zakonodaje s sodbo Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi Sejdić-Finci ter okrepitvi in izboljšanju državnih institucij BiH, da bo lahko ta država nadaljevala pot k pridružitvi EU;

10. je seznanjen z nedavnim napredkom pri iskanju množičnih grobišč in identifikaciji pogrešanih oseb iz vojne na Hrvaškem in v Bosni in Hercegovini ter poziva srbske oblasti, naj opravijo temeljitejšo preiskavo arhivov in uradnikov nekdanje Jugoslovanske ljudske armade;

11. poziva Srbijo, naj zagotovi strog parlamentarni nadzor nad procesom pristopnih pogajanj; znova poudarja pomen zgodnje vključitve srbskega parlamenta v vključevanje danih zavez v zakonodajo ter sodelovanja s civilno družbo prek konstruktivnega posvetovalnega mehanizma v celotnem pristopnem procesu, saj bo imela slednja glavno vlogo kot kritični opazovalec v nadaljevanju izvajanja evropskih reform, obenem pa je treba zagotoviti, da se bodo dialog in dobri odnosi s sosednjimi državami trdno ukoreninili v srbski družbi; pozdravlja sodelovanje s Hrvaško in Črno goro v obliki prizadevanj za izmenjavo dobre prakse na podlagi nedavnih izkušenj, da bi Srbiji pomagali pri hitrem in nemotenem napredku v pristopnem procesu;

12. pozdravlja sprejetje strategije in akcijskega načrta za reformo sodstva v obdobju 2013–2018, katerih temelj so osrednja načela neodvisnosti, nepristranskosti, znanja, kakovosti sodstva in nevmešavanja politike; poziva oblasti, naj to reformo okrepijo v skladu s priporočili Beneške komisije, zlasti v zvezi z vlogo parlamenta pri imenovanju sodnikov in neodvisnostjo tožilcev, ter ob upoštevanju procesa pregleda za 23. poglavje, ki se je začel 25. septembra 2013; poudarja, kako pomembno je okrepiti neodvisnost visokega sodnega sveta in sveta državnih tožilcev ter zmanjšati sodne zaostanke, saj je to nujen pogoj za uspešno načrtovanje celotnega procesa reform; poziva oblasti, naj pravni akademiji zagotovijo vsa potrebna sredstva, saj bi morala imeti bistveno vlogo pri zaposlovanju na podlagi dosežkov; poudarja, da je treba sodnike in tožilce nenehno usposabljati za obravnavo zapletenih finančnih primerov in gospodarskega kriminala; poziva pristojne organe, naj zagotovijo pregleden in na dosežkih temelječ postopek imenovanja sodnikov in tožilcev, pa tudi dobre rezultate v disciplinskih postopkih proti sodnim uslužbencem; vztraja še, da je treba zagotoviti pravočasno sojenje, poenotiti sodno prakso, objavljati sodne odločbe takoj po sprejetju in omogočiti vpogled vanje ter poskrbeti za naključno dodeljevanje zadev na vseh sodiščih; je zaskrbljen zaradi pravne negotovosti, povezane z dejstvom, da številni sodniki svojo funkcijo opravljajo začasno; znova poudarja, da je učinkovito in neodvisno sodstvo bistveno za to, ali bo Srbija lahko izpolnila pogoje za članstvo v EU;

13. predlaga, da se s spremembo zakona o vračanju premoženja odstranijo vse postopkovne in pravne ovire za povračilo v naravi; poziva srbsko vlado, naj zakon o rehabilitaciji izvaja v celoti in brez diskriminacije; ugotavlja, da bi bilo treba ta zakon izvajati v skladu z osnovnimi načeli kazenskega prava, kot je spoštovanje domneve nedolžnosti;

14. pozdravlja sprejetje nacionalne strategije za boj proti korupciji in akcijskega načrta za obdobje 2013–2018 ter poudarja, da je za njuno plodno izvajanje potrebno stalno delo, saj je to eden od pogojev EU, brez katerega pristop ne bo mogoč; poudarja, kako pomembno je zadostno financiranje za ustrezno izvajanje strategije; poudarja, da je politična volja bistvena za doseganje dobrih rezultatov, kar zadeva raziskovanje in obsodbe v odmevnih korupcijskih procesih, vključno s 24 zadevami privatizacije, ki jih je izpostavil protikorupcijski svet; v zvezi s tem pozdravlja prve rezultate in pravnomočne obsodbe v boju proti korupciji; hkrati poudarja, da je treba vzpostaviti institucionalno zmogljivost, okrepiti pravno državo in poglobiti sodelovanje med agencijami, zlasti v organih sodstva in tožilstva, da bodo obravnavali zapletene primere sistemske korupcije in finančnih preiskav; meni, da je treba povečati pravne pristojnosti in vire protikorupcijske agencije; poudarja, da mora biti financiranje vseh političnih strank pregledno in v skladu s standardi EU; poziva oblasti, naj sprejmejo zakon o internih prijaviteljih nepravilnosti in poskrbijo za njegovo takojšnje in nemoteno izvajanje, saj je nujen element protikorupcijske strategije;

15. ugotavlja, da sta korupcija in organizirani kriminal v tej regiji zelo razširjena in zavirata demokratični, družbeni in gospodarski razvoj Srbije; meni, da sta regionalna strategija in tesnejše sodelovanje med vsemi državami v tej regiji bistvena za učinkovitejše reševanje teh vprašanj;

16. potrjuje, da imajo ženske velik vpliv na spremembe v srbski družbi; ugotavlja, da se je zastopanost žensk v srbskem parlamentu po volitvah leta 2012 izboljšala; poziva srbske oblasti, naj si še bolj prizadevajo za enako zastopanost, poudarja, da so ženske na trgu dela in v drugih družbenih sektorjih še vedno diskriminirane in da še niso polno zastopane v političnem življenju države, vključno s položaji v vladi; poudarja, da sta učinkovito izvajanje veljavne zakonodaje proti diskriminaciji in za enakost spolov ter nadaljnja krepitev upravnih zmogljivosti še vedno največja izziva, ter poziva srbske oblasti, naj okrepijo prizadevanja v zvezi s to problematiko;

17. poziva oblasti, naj zagotovijo verodostojnost in profesionalnost programa za zaščito prič ter mu zagotovijo primerne vire, da bo sodstvo lahko uspešno nadaljevalo sodne postopke proti vojnim zločinom in organiziranemu kriminalu; opozarja, da so se številni nekdanji policisti prostovoljno odločili, da v tem programu zaradi velikih pomanjkljivosti ne bodo sodelovali;

18. znova odločno izraža pomisleke glede odločitve ustavnega sodišča o razveljavitvi zagotovljenih 22 pristojnosti avtonomne pokrajine Vojvodine, zaradi katere se je pojavilo skrb zbujajoče število nerešenih vprašanj, ki se jih je treba lotiti; v zvezi s tem poziva k spoštovanju načel pravne države in subsidiarnosti; strani znova opominja, da bi moral biti v skladu z ustavo zakon o financiranju avtonomne pokrajine sprejet že do konca leta 2008; zato spodbuja vlado, naj to zadevo brez nadaljnjega odlašanja predloži parlamentu, saj je to nujno za delovanje demokracije in pravne države v Srbiji;

19. poudarja pomen konstruktivnega socialnega dialoga za gospodarski razvoj Srbije; poziva vlado, naj se zavzame za gradnjo zmogljivosti resnično neodvisnih sindikatov in organizacij delodajalcev ter ustvari okvir in politični prostor za socialni dialog in kolektivne pogodbe;

20. poudarja, kako pomembno je na vseh ravneh promovirati in varovati človekove pravice, temeljne svoboščine ter načelo nediskriminacije v vseh oblikah; pozdravlja sprejetje strategije za nediskriminacijo ter poudarja, da je bistvenega pomena njeno izvajanje; pozdravlja doseženi napredek, vendar je še vedno zaskrbljen zaradi stopnje diskriminacije v državi ter poziva k spoštovanju vseh manjšin, kar zadeva nacionalnost, etničnost, spol in spolno usmerjenost ter zagotavljanje njihovih socialno-ekonomskih in kulturnih pravic; poudarja, da bi bilo treba posebno pozornost posvetiti najbolj odkritim oblikam diskriminacije in diskriminacijskim praksam, na primer proti Romom, ženskam, invalidom in otrokom; poziva k ustreznemu izvajanju strategije za srbske Rome; poziva k boljši zaščiti pravic žensk in politikam enakosti spolov ter poudarja, da je treba v celoti izvajati resolucijo Varnostnega sveta OZN št. 1325 in v vse ustrezne vladne politike vključiti vidik enakosti spolov; odločno obsoja odločitev oblasti, da podobno kot v preteklih dveh letih prepovejo parado ponosa v Beogradu, načrtovano za september 2013, ter poziva k politični podpori za človekove pravice lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev na najvišji politični ravni; vztraja, da je treba vsem državljanom in manjšinam, tudi lezbijkam, gejem, biseksualcem, transseksualcem in interseksualcem, zagotoviti pravico do javnega zbiranja; poziva srbske oblasti, naj oblikujejo proaktiven pristop za uspešnejše vključevanje lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev; poziva vlado, naj si stalno in odločneje prizadeva za vsestranski boj proti nasilnim skupinam, ki so skušale zmotiti mirne demonstracije lezbijk, gejev, biseksualcev, transseksualcev in interseksualcev in napasti udeležence, ter jim prepreči, da bi spodkopale pravno državo in spoštovanje človekovih pravic v Srbiji; poziva srbske oblasti, naj v sklopu dolgoročne strategije za preprečevanje ponovnega vzpona huliganstva in brezpravja obravnavajo tudi travmatične posledice nasilja v 90. letih;

21. poudarja osrednjo vlogo aktivnih in neodvisnih organizacij civilne družbe pri krepitvi in utrjevanju demokratičnih političnih procesov v državi; priznava pomembno delo, ki so ga opravile organizacije civilne družbe in organizacije žensk na področju spodbujanja pravic lezbijk, gejev, biseksualcev in transseksualcev, končanja nasilja nad ženskami, povečevanja udeležbe žensk v politiki, prizadevanj za vzpostavitev miru in vloge civilne družbe kot varuha; poudarja pomen dialoga z organizacijami civilne družbe in osrednjo vlogo akterjev civilne družbe, ki prispevajo h krepitvi regionalnega sodelovanja glede socialnih in političnih vprašanj; pozdravlja izboljšano sodelovanje srbske vlade z nevladnimi organizacijami, vendar poziva k širšemu posvetovanju s temi organizacijami pri oblikovanju politik, tudi pri pripravi politik in zakonodaje ter pri spremljanju dejavnosti oblasti;

22. poziva k večji politični zavezanosti reformi javne uprave in k prizadevanjem za vzpostavitev sistema, ki bo temeljil na dosežkih, zlasti kar zadeva dokončanje zakonodajnega okvira in njegovo popolno uskladitev z mednarodnimi standardi; obžaluje, da zakon o javnih uslužbencih ne velja za lokalne organe;

23. poudarja, da je Srbija ratificirala pomembne temeljne konvencije Mednarodne organizacije dela o pravicah delavcev in revidirano Evropsko socialno listino; opozarja, da so pravice delavcev in sindikatov kljub ustavnim zagotovilom še vedno omejene, zato Srbijo poziva, naj te pravice dodatno okrepi; je zaskrbljen, ker je socialni dialog še vedno šibak, posvetovanje s socialnimi partnerji pa neredno; poziva k nadaljnjim korakom za okrepitev ekonomskega in socialnega sveta, ki bi zagotovili, da bo imel dejavno vlogo pri krepitvi socialnega dialoga ter dejavnejšo posvetovalno vlogo pri sprejemanju zakonodaje;

24. poudarja, da je treba zagotoviti medijsko svobodo, in v tem pogledu pozdravlja dekriminalizacijo razžalitve; poudarja, da je treba ohraniti močno in neodvisno javno radiotelevizijo ter zagotoviti njeno stabilno in trajnostno financiranje, pa tudi popolno preglednost v lastništvu medijev; spodbuja hitro uvedbo medijske strategije in ustreznih osnutkov zakonodaje, vključno z zgodnjim zagotavljanjem splošno razširjenega dostopa do interneta; je globoko zaskrbljen zaradi nenehnih groženj novinarjem in znova poziva oblasti, naj dokončajo preiskave o umorih novinarjev; meni, da so potrebni nadaljnji koraki, da bodo novinarji lahko svoje delo opravljali učinkovito, v varnem okolju in brez samocenzure; posebej opozarja na nevarnost zlorabe javnih sredstev, namenjenih oglaševanju, za politične pritiske na medijske hiše;

25. poziva srbsko vlado, naj krepi sodelovanje z evropskimi institucijami, da bi zagotovila boljši dostop do evropskih sredstev, ki so na voljo organizacijam civilne družbe, ter tako podprla njihovo delo in jih priznala kot bistvene akterje v procesu evropske integracije Srbije;

26. poudarja, da je treba okrepiti prizadevanja v boju proti trgovini z ljudmi, ter spodbuja formalizacijo vlog in odgovornosti uradnikov in ponudnikov storitev pri ugotavljanju žrtev in napotitvi teh žrtev k ustreznim službam;

27. ponovno poziva oblasti, naj si še naprej prizadevajo za odpravo zapuščine nekdanjih komunističnih tajnih služb kot korak k demokratizaciji Srbije; poziva Srbijo, naj pospeši proces nasledstva ter izvajanje obveznosti glede delitve premoženja in obveznosti iz sporazuma o delitvi skupnega arhiva nekdanje Jugoslavije; ob tem znova poudarja, da je neoviran vpogled v arhivsko gradivo, zlasti gradivo nekdanje jugoslovanske tajne službe (UDBA), bistvenega pomena; znova poziva oblasti, naj omogočijo dostop do arhivov, ki se nanašajo na nekdanje jugoslovanske republike, in naj jih vrnejo njihovim vladam, če te za to zaprosijo;

28. poziva srbsko vlado, naj v okviru prizadevanj za krepitev družbene kohezije in zagotovitev trajnega miru in pravičnosti spričo procesa evropske integracije Srbije omogoči raziskavo prejšnjih diktatorskih režimov ter politično in sodno rehabilitira nekdanje žrtve in njihove družine, ki so trpeli zaradi teh režimov, in jim dodeli odškodnino;

29. poziva k učinkovitemu izvajanju zakonodaje ter dvostranskih in večstranskih sporazumov o narodnih in etničnih manjšinah ([1]) na enakopraven, nediskriminatoren in sorazmeren način po vsej državi; poziva oblasti, naj se zavzemajo za ozračje strpnosti in enako obravnavo brez diskriminacije narodnih in etničnih manjšin, med drugim za izobraževanje v maternem jeziku ter uporabo jezikov v lokalni in regionalni javni upravi; poziva tudi k izboljšavam, ki bodo odpravile diskriminacijo v obstoječi zakonodaji in praksi v zvezi z vračanjem premoženja pripadnikom narodnih in etničnih manjšin; poudarja pomen svetov narodnih manjšin in njihovo vlogo pri vključevanju narodnih manjšin, zlasti pri izvajanju individualnih in kolektivnih pravic narodnih manjšin, ter oblasti poziva, naj zagotovijo neprekinjene in primerne finančne vire za njihovo delo; poziva oblasti, naj poskrbijo za nemoten potek volitev v svet narodnih manjšin v letu 2014, v skladu s priporočili neodvisnih organov; izraža zaskrbljenost zaradi morebitne prekinitve predvajanja programov v manjšinskih jezikih zaradi napovedane privatizacije medijev;

([1]) Srbija priznava naslednje narodne in etnične manjšine: Albance, Bošnjake, Bolgare, Bunjevce, Hrvate, Čehe, Nemce, Gorane, Madžare, Makedonce, Rome, Romune, Rusine, Slovake, Ukrajince, Vlahe in druge.

30. poudarja, da je treba odločneje obravnavati položaj romskih žensk in moških, ki se še vedno soočajo s težkimi življenjskimi razmerami, prisilnimi izselitvami in diskriminacijo na trgu dela; poziva srbske oblasti, naj zagotovijo dostop do stanovanj in zdravstvene oskrbe; poudarja, da je treba protidiskriminacijsko zakonodajo v celoti uskladiti s politikami EU in uporabiti celosten pristop k vključevanju Romov; opozarja tudi na potrebo po učinkovitem spremljanju ukrepov za vključevanje, da bi zmanjšali vrzel med zakonodajo in njenim izvajanjem;

31. priznava prizadevanja za spremembe kazenskega zakonika, vendar ugotavlja, da v zasebnem sektorju po njihovem sprejetju še vedno vlada pravna negotovost; ponovno izraža zaskrbljenost zaradi določb novega člena 234 o zlorabi položaja, ki še vedno omogoča samovoljne razlage, in poziva k takojšnji opustitvi tekočih nepravičnih pregonov po členu 359 v zasebnem sektorju, da bi se znova vzpostavila pravna država in pravna gotovost za poslovno skupnost v Srbiji;

32. vztraja, da morajo državne institucije delovati pregledno in odgovorno; izraža pohvalo delu neodvisnih regulatornih organov, kot so varuh človekovih pravic, pooblaščenec za informacije javnega značaja in drugi, ter priznava njihov prispevek k izboljšanju pravnega okvira in odgovornosti državnih institucij; poziva oblasti, naj sistematično ukrepajo v skladu z njihovimi priporočili in ugotovitvami;

33. poudarja prednosti procesa decentralizacije ter spodbuja krepitev pristojnosti lokalnih organov; obžaluje, da je nacionalni svet za decentralizacijo še vedno nedejaven; je še vedno posebej zaskrbljen zaradi pravne negotovosti glede statusa Vojvodine ter zamude pri sprejemanju zakona o lastnih sredstvih Vojvodine;

34. pozdravlja ukrepe, ki so jih oblasti sprejele za izboljšanje socialno-ekonomskih razmer v Preševski dolini in Sandžaku, vendar poudarja, da so potrebni dodatni ukrepi, saj sta ti regiji še vedno občutno premalo razviti in imata visoko stopnjo brezposelnosti; opozarja, da sta albanska in bošnjaška etnična manjšina še vedno nezadostno zastopani v lokalni upravi; poziva Svet in Komisijo, naj odločno podpreta takšne razvojne strategije;

35. ponovno izraža podporo pobudi za REKOM in odločno spodbuja države nekdanje Jugoslavije, naj ustanovijo medvladno komisijo, ki bo ugotavljala dejstva o žrtvah in pogrešanih osebah iz vojn v obdobju 1991–2001;

36. pozdravlja sodelovanje Srbije z Mednarodnim kazenskim sodiščem za nekdanjo Jugoslavijo, na osnovi katerega so bili vsi osumljenci vojnih zločinov predani haaškemu sodišču v sojenje, kar je pomemben korak k evropski integraciji; spodbuja nadaljnje sodelovanje s tem sodiščem in drugimi nekdanjimi jugoslovanskimi republikami, da bi žrtvam in njihovim družinam zagotovili pravico;

37. poziva vlado, naj upošteva priporočila iz končnega poročila OVSE/ODIHR o parlamentarnih, lokalnih in predčasnih predsedniških volitvah iz maja 2012, zlasti kar zadeva reševanje volilnih sporov, preglednost registracije volivcev in financiranje političnih strank, ter utrdijo in uskladijo pravni okvir za volitve v Srbiji, saj je treba v skladu z mednarodnimi standardi spremembe volilne zakonodaje opraviti precej pred volitvami;

38. ponovno izraža trdno podporo liberalizaciji vizumske ureditve za države zahodnega Balkana kot pomembnemu stebru procesa evropskega združevanja v celotni regiji, je pa zelo zaskrbljen zaradi naraščajočega števila lažnih iskalcev azila; v zvezi s tem poziva države članice, naj ne zlorabljajo mehanizma za začasno odpravo vizumov, sprejetega septembra 2013, ampak naj to vprašanje rešujejo s prilagoditvijo ustreznih zakonodajnih okvirov in Srbijo vključijo med „varne matične države“, kot glavni ukrep, ki bo zmanjšal število lažnih iskalcev azila; hkrati poziva k ukrepom na nacionalni ravni, zlasti socialno-ekonomskim ukrepom za bolj ranljive skupine, pa tudi k aktivnim ukrepom za razbitje mrež organiziranega kriminala, vpletenih v trgovino z ljudmi;

39. spodbuja srbske oblasti, naj okrepijo pobiranje davkov in vodijo odgovorno fiskalno politiko; poudarja, da bi morale obsežne strukturne reforme podpirati fiskalno konsolidacijo, in zato spodbuja vlado, naj se loti zapoznelih strukturnih gospodarskih reform, kot je zakon o prostorskem načrtovanju in gradnji, ter tako izboljša naložbeno in poslovno okolje, še naprej podpira uveljavljanje malih in srednjih podjetij, nadaljuje boj proti visoki stopnji brezposelnosti in revščine, zlasti v regijah, ki jih pretežno naseljujejo narodne manjšine, ter naj izvede pokojninsko reformo, da bi vzpostavila vzdržen pokojninski sistem; vztraja, da je nujno treba odpraviti upravne ovire za sklepanje poslov, ter opozarja na pomen hitrega

prestrukturiranja javnih podjetij, da bi zmanjšali izgube in prisotnost države v gospodarstvu; zato poziva srbske oblasti, naj spodbujajo v celoti delujoče tržno gospodarstvo, vzpostavijo trdno davčno osnovo in pripravijo strategijo za revščino kot osrednje elemente za zagotovitev, da bo pristop Srbije k EU uspešen; poziva srbske oblasti, naj se posvetujejo s civilno družbo in poslovno skupnostjo ter ju vključijo v delovne skupine za pripravo nove zakonodaje; poziva srbske oblasti, naj z zakonodajno in pravno reformo povrnejo poslovno zaupanje; ugotavlja, da bo uspešna uvedba in izvajanje strukturnih gospodarskih reform pripomogla k omilitvi visoke stopnje izseljevanja;

40. pozdravlja dosedanje delo agencije za vračanje premoženja; spodbuja povračilo v naravi, kadar je to mogoče; pozdravlja odločitev ministrstva za gospodarstvo, da bo pripravilo popoln seznam javne in državne lastnine in s tem končalo prakso, da to lastnino nezakonito pridobijo zasebni interesi; poudarja, da temeljit seznam javne in državne lastnine ostaja bistven za uspeh v boju proti sistemski korupciji, saj obstaja velika vrzel med dejansko in uradno zabeleženo državno in javno lastnino;

41. poziva oblasti, naj si po najboljših močeh prizadevajo kar se da zmanjšati negativne učinke ekonomskih politik, kot so revščina, brezposelnost in socialna izključenost, poleg tega pa naj obravnavajo njihove osnovne vzroke in se borijo proti njim ter spodbujajo razvoj;

42. obžaluje pomanjkanje napredka in stalne zamude pri praktičnem izvajanju okvira obnovljivih virov energije; ugotavlja, da Srbija zaostaja za drugimi državami prosilkami pri uporabi obnovljivih virov energije, in izraža zaskrbljenost, da srbski cilji glede obnovljivih virov energije za leto 2020 ne bodo doseženi; poudarja potrebo po preglednosti v procesih vladnega posvetovanja in obžaluje, da srbske oblasti ne upoštevajo stališč mednarodnih finančnih institucij pri sprejemanju sporazumov o nakupu električne energije;

43. obžaluje, da je bilo na področjih okolja in podnebnih sprememb doseženega premalo napredka, in poziva srbske oblasti, naj čimprej sprejmejo celovito podnebno strategijo v skladu s cilji EU;

44. poudarja, da bodo morale Srbija in druge države v regiji v naslednjih letih uveljaviti okoljske standarde EU in sprejeti cilje za zmanjšanje izpustov toplogrednih plinov, saj so že sprejele cilje za obnovljive vire energije za leto 2020; ugotavlja, da Srbija v energetski strategiji energetske skupnosti, ki je bila sprejeta leta 2012, navaja načrte za povečanje proizvodnje električne energije iz premoga v velikih kurilnih napravah, ter poudarja, da je to v nasprotju z načrtovanim zmanjšanjem izpustov toplogrednih plinov; v zvezi s tem poziva srbske oblasti, naj sprejmejo energetsko politiko, ki bo skladna s cilji EU, in zlasti izkoristijo nedavno odločitev Evropske banke za obnovo in razvoj (EBRD) o financiranju 75 milijonov EUR vrednega projekta, namenjenega zagotavljanju kreditnih linij lokalnim bankam v državah zahodnega Balkana za nadaljnje posojanje zasebnim in občinskim posojilojemalcem za namene vlaganja v energetsko učinkovitost in obnovljive vire energije;

45. poziva srbske oblasti, naj izboljšajo politike za varstvo potrošnikov, zlasti glede splošnih načel za varnost hrane in ustanovitve nacionalnega referenčnega laboratorija; obžaluje, da zakon o gensko spremenjenih organizmih še ni bil usklajen z zakonodajo EU;

46. podpira kampanjo mesta Beograd za „Beograd za evropsko prestolnico kulture 2020“ in spodbuja sorodne projekte, s katerimi bi Beograd in Srbijo kulturno približali EU, zlasti kar zadeva medetnično sobivanje, večkulturno razumevanje in medverski dialog;

47. naroči svojemu predsedniku, naj to resolucijo posreduje Svetu, Komisiji ter vladi in parlamentu Srbije.